

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

The Relationship between The Learning Leadership of School Administrators and Being
Professional Learning Community of Schools under Phitsanulok Primary Educational
Service Area Office 2

วุฒิชัย โทลา^{1*}, สติรพร ชาวนชัย² และสายฝน วิบูลรังสรรค์³

Wuttichai Thola^{1*}, Sathiraporn Chaowachai² and Saifon Vibulrangson³

^{1*}นักศึกษา ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{2,3}อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1*}Master student of Educational Administration Naresuan University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Education Naresuan University

*Corresponding Author Email: Wuttichait65@nu.ac.th

Received: 10 April 2024

Revised: 28 April 2024

Accepted: 2 May 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 2. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน จำนวน 290 คน ที่มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D.=0.316) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D.=0.318) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = .919^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research consists purposes were 1. to studying The Learning leadership of school administrators under Phitsanulok primary educational service area office 2 2. to studying the professional learning community of schools under Phitsanulok primary educational service area office 2 and 3. to studying the relationship between the learning leadership of school administrators and being professional learning community of schools under Phitsanulok primary educational service area office 2. This research is quantitative research There is a research tool which is a questionnaires with proportional rating scales of 5 levels. The sample group consists of teachers affiliated with the Office of Primary Education Area 2 in Phitsanulok, totaling 290 individuals. This sample was derived through stratified random sampling based on school size, utilizing the Krejcie and Morgan table. The data was analyzed using the descriptive statistics. The results were made of percentage, average, standard deviation and Pearson coefficient. The results showed that the overall 1) learning leadership of the school management was at a high level ($\bar{x} = 4.34$, S.D.=0.316). When each aspect was considered, it was found that all aspects were at a high level. The highest average aspect was team learning, followed by the using technology in work, and the lowest average aspect was research and learning innovation; 2) the overall professional learning was at a high level ($\bar{x} = 4.38$, S.D.=0.318). When each aspect was considered, it was found that all aspects were at a high level. The highest average aspect was caring community, followed by professional supportive structure, while the lowest average aspect was shared vision; and 3) the relationship between the school administrator's learning leadership and being a professional learning community, the office of the Phitsanulok primary educational service area office 2 was shown to be positive at a very high level ($r = .919^{**}$) statistically significant at the .01 level.

Keywords: Learning Leadership, Being a Professional Learning Community

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาของไทยซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมสร้างทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับโลกยุคใหม่ เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงในชีวิตด้วยการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เข้ากับตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 น.20) และจากผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน การเรียนรู้ในระบบยังไม่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งขาดความเชื่อถือในระบบการศึกษาจึงต้องสร้างโอกาสให้ได้รับการพัฒนาความรู้ตามแนวทางพหุปัญญาพร้อมทั้งสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการศึกษเพื่อสร้างการเติบโตของความคิด และการพัฒนาดนเองให้ทำสิ่งใหม่ ๆ นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องปิดโรงเรียนเป็นเวลานาน มีผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับชั้น เกิดภาวะการถดถอยของการเรียนรู้ที่มีแนวโน้มการเกิดขึ้นซ้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 น.121-122) ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนพัฒนาสามารถในการเรียนรู้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวฉบับที่ 13 ซึ่งกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional

Learning Community: PLC) เป็นการรวมตัวของครูผู้มีความหมายเดียวกันต่อการเรียนรู้ของศิษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของตนเอง โดยอาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้เทคนิคที่สำคัญ เช่น การทบทวนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะที่สำคัญคือการฟังและการสื่อสารที่ดี ตลอดทั้งการรักษาสัมพันธภาพในชุมชนของตน ผลดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ลดความโดดเดี่ยวในการทำงานของครู และเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน (ขวลิต ชูกำแพง, 2560 น.1)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นกระบวนการสร้างการแลกเปลี่ยนโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ วิจารณ์การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้อย่างองค์รวม โดยมีการดำเนินการอย่างน้อย 5 ประการ คือ 1) มีเป้าหมายร่วมกันจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน้างาน สถานการณ์จริงของชั้นเรียน 3) ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องร่วมเรียนรู้และรวมพลัง หนุนเสริมให้เกิดการสร้างการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมาย 4) มีการวิพากษ์สะท้อนผลการพัฒนาผู้เรียน 5) มีการสร้าง HOPE ให้ทีมงาน ประกอบด้วย H: honesty & humanity เป็นการยึดข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นและให้การเคารพกันอย่างจริงใจ O: option & openness เป็นการเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้ผู้เรียนและพร้อมเปิดเผยเปิดใจเรียนรู้จากผู้อื่น P: patience & persistence เป็นการพัฒนาความอดทนและมุ่งมั่นทุ่มเทพยายามจนเกิดผลชัดเจน E: efficacy & enthusiasm เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (เรวณี ชัยเขารัตน์, 2558 น.155)

การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องเริ่มจากการปฏิรูปการเรียนรู้โดยอาศัยกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้น ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจะเป็นตัวจักรสำคัญในปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงานดังนั้นผู้บริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญภา ศรีแปลก (2563, น.66) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารทุกระดับในการบริหาร ผู้บริหารทางการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคของการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีคุณลักษณะที่มีความสามารถเริ่มสร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็น เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเองเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพล ทำให้เกิดการขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ทุกระดับ เป็นทั้งกระบวนการพฤติกรรม และความสามารถที่ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเรียนรู้มากขึ้น มีนวัตกรรม มีการพัฒนาวิชาชีพเกิดขึ้น ทำให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลถึงศักยภาพ ประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์กร ชุมชน และสังคมต่อไป กนกอร สมปราษฎ (2560, น. 252) ซึ่งสอดคล้องกับสุภาพรรณ จีสอน (2564, น.35) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยภาวะผู้นำการเรียนการสอนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ถือว่าเป็นภาวะผู้นำที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนและทักษะความเป็นมืออาชีพของครูและผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียนรู้มีการออกแบบและพัฒนานวัตกรรม มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้มากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีนวัตกรรม มีการพัฒนาวิชาชีพเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลถึงศักยภาพ ประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์กร ชุมชน และสังคม

ดังนั้น จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางการวางแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน การพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
2. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

การบททวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ภาวะผู้นำการเรียนรู้กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักวิชาการ งานวิจัย และจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ ดังนี้

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเสริมสร้าง ช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ให้บรรลุผล และสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีพลังต่อการเรียนรู้หรือต่อการขยายศักยภาพการเรียนรู้และเกิดนวัตกรรม โดยผ่านการแบ่งปัน การเชื่อมต่อกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก หุ่นส่วน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในระบบและนอกระบบของการศึกษาเรียนรู้ หรือในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (กนกอร สมปราชญ์, 2560)

ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้ภาวะผู้นำ ในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้ (สุภาพรรณ จีสอน, 2564)

- 1) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อเข้ารับการประเมินความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรืออาจใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา และส่งผลงานเพื่อเข้ารับการประเมินความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 2) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเกิดความรู้สึกหรือรันทันในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานร่วมกัน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นทีมเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
- 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาทั้งงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ปรับปรุงสถานที่ ตลอดจน การพัฒนาบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสภาพจิตที่ดี คลายความเครียด ลดความขัดแย้งระหว่างบุคคล โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาให้คลี่คลายลงได้

5) ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง โดยใช้ความสนใจ ความถนัด ประสบการณ์และปัญหาที่พบในการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,170 คน จาก 122 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน 290 คน ประกอบด้วย ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในสถิรพร เชาว์นัย, 2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ มีรูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย (1) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ (2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานจำนวน 8 ข้อ (4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม จำนวน 6 ข้อ (5) ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 5 ข้อ (6) ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ มีรูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย (1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม จำนวน 5 ข้อ (2) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านภาวะผู้นำร่วม จำนวน 4 ข้อ (4) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ จำนวน 4 ข้อ (5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร จำนวน 6 ข้อ (6) ด้านโครงสร้างสนับสนุน จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 66 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข 2) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงก์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 3) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขแล้ว ไปทดลองเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) และโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.01

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ที่	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ผลการประเมิน (n = 290)		ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.34	0.39	มาก	5
2	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.37	0.30	มาก	3
3	ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.38	0.30	มาก	2
4	ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	4.39	0.34	มาก	1
5	ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.36	0.39	มาก	4
6	ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้	4.24	0.45	มาก	6
รวม		4.34	0.31	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.30) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.30) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

2. การศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ที่	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา	ผลการประเมิน (n = 290)		ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.33	0.35	มาก	6
2	ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.37	0.36	มาก	4
3	ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.39	0.38	มาก	3
4	ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.35	0.34	มาก	5
5	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.42	0.37	มาก	1
6	ด้านโครงสร้างสนับสนุน	4.40	0.38	มาก	2
รวม		4.38	0.31	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.38) ด้านภาวะผู้นำร่วม ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.35)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมและรายคู่

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Y)						
	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม(Y_1)	ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ(Y_2)	ด้านภาวะผู้นำร่วม(Y_3)	ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ(Y_4)	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร(Y_5)	ด้านโครงสร้างสนับสนุน(Y_6)	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($Y_{รวม}$)
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์(X_1)	.784**	.702**	.636**	.592**	.678**	.701**	.784**
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้(X_2)	.720**	.747**	.701**	.617**	.775**	.682**	.813**
ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน(X_3)	.725**	.762**	.700**	.628**	.790**	.700**	.825**

ด้านการเรียนรู้เป็นทีม(X_4)	.630**	.827**	.655**	.658**	.733**	.703**	.806**
ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(X_5)	.771**	.788**	.728**	.739**	.820**	.778**	.885**
ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้(X_6)	.574**	.519**	.630**	.615**	.512**	.511**	.643**
ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา($X_{รวม}$)	.814**	.835**	.786**	.747**	.827**	.787**	.919**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .919^{**}$) เมื่อพิจารณารายคู่พบคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม (X_4) กับ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ (Y_2) อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = .827^{**}$) และ คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ ด้านด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ (X_6) กับ ด้านด้านโครงสร้างสนับสนุน (Y_6) อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = .511^{**}$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.30) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.30) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

2. การศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.38) ด้านภาวะผู้นำร่วม ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.35)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .919^{**}$) เมื่อพิจารณารายคู่พบคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม (X_4) กับ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ (Y_2) อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = .827^{**}$) และ คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด

ได้แก่ ด้านด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้(X6) กับ ด้านด้านโครงสร้างสนับสนุน(Y6) อยู่ในระดับความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = .511^{**}$)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ให้กับครู พัฒนาตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเองที่เห็นเป็นที่ประจักษ์ สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันของครูในสถานศึกษา และส่งเสริมการใช้กระบวนการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังที่ Yuze Sun (2564, น.192) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ของทั้งบุคลากรและนักเรียนมากขึ้น มีการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นทีม มีการร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ นำเอาเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกนกอร สมปราชญ์ (2560, น.65) ที่สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการ สร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ของบุคคลให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้นำจะมีความเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของ ทีมงานจึงเกิดความยืดหยุ่นเพื่อสร้างวิธีการใหม่ ๆ ที่มีความท้าทายในการสร้างการเรียนรู้ มีการติดต่อสื่อสารการเรียนรู้ในทีมงาน สามารถจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ เกิดการเรียนรู้เป็นทีม ตลอดจนมีการฝึกอบรมสมาชิกในทีมเพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมงาน และสอดคล้องกับญานี ศรีประเสริฐ (2560, น.116) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงผลพฤติกรรมภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า รองลงมาคือ สิ่งแวดล้อมที่ทรงพลังที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิจัย เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยและนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารได้นำความรู้ แนวคิด และนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษามากนัก มีการส่งเสริมการวิจัย มีและพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีการกำกับติดตาม และประเมินผลการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับศรสวรรค์ พานซ้าย (2564, น.101) กล่าวว่า ด้านการพัฒนานวัตกรรม เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแบบสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน โดยกำหนดกลยุทธ์ในการนำนวัตกรรมมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสภาพธรรม จัสอน (2564, น.298) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่า ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ระดับมาก และได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความใฝ่เรียนรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มาจากวิสัยทัศน์และปัญหาที่พบและในสถานศึกษาของตนเอง อีกทั้งยังสนับสนุนครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่ครูพบในการจัดการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาใดที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ก็จะส่งผลให้สถานศึกษานั้นมีนวัตกรรมและเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของ

สถานศึกษา มีภาวะผู้นำร่วม มีการพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างนวัตกรรมสื่อการสอน มีชุมชนกัลยาณมิตรที่มีเอื้ออาทรแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน มีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนและปัจจัยที่สนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ ที่มีส่วนร่วมร่วมใจเน้นการทำงานร่วมกัน และการสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พรทิพย์ รอดพลอย (2565, น.123-124) ได้กล่าวไว้ว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเมื่อครูมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขึ้นในโรงเรียน ครูจะมีการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ มีความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างกัลยาณมิตร มีจริยธรรมแห่งการเอื้ออาทร มีค่านิยมร่วมกันที่แสดงออกมาในเชิงปฏิบัติ ค่านิยมร่วมกันจะก่อให้เกิดพลังอำนาจเชิงคุณธรรมขึ้นในโรงเรียนนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการทำงานในพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาจะได้รับการขับเคลื่อนไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม และสอดคล้องกับอมรินทร์ ใจเปรี๊ยะ (2564, น.244-245) ได้ทำวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเอกชนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเอกชนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเรียนรู้ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร รองลงมาคือด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านร่วมแรงร่วมใจ เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่ระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน มีค่านิยมและเห็นคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน ผู้บริหารและครูรวมใจกันในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุณิสา แพทย์พิพัฒน์ (2564, น.28) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ร่วม เป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน เน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับบุษรา ศรีบุญ (2564, 662-663) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยรวมอยู่ระดับมาก และได้กล่าวว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน บุคลากรในสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารและครูต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของนโยบาย วัตถุประสงค์ในบทบาทของตน เพื่อทำการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาทั้งนี้อาจเนื่องจากภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นเป็นพฤติกรรมที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อคุณภาพการทำงานร่วมกันภายใต้เป้าหมายเดียวกัน วางแผน ดำเนินการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ภายใต้บรรยากาศอบอุ่นและปลอดภัย สอดคล้องกับ

ธีระนันต์ โมธรรม (2564, น.131-132) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ มีข้อค้นพบ คือ สามารถนำภาวะผู้นำการเรียนรู้มาเป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยนำมาจัดทำนโยบายในการพัฒนาภาวะผู้นำของสถานศึกษา นำไปสู่การอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเข้าสู่ตำแหน่งใหม่หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารอยู่แล้ว เพื่อในการดำเนินการของกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาประสบความสำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีมกับด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ควรจัดทำนโยบายที่สนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน เพื่อให้ผู้บริหารและครู ได้มาแบ่งปันแนวคิด เพื่อพัฒนาแนวทางการสอน สร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างสมาชิกในทีม ช่วยให้ครูสะท้อนความคิด และสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรม การให้ความรู้ หรือโครงการที่ส่งผลทำให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนา

1.2 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เป็นทีมกับด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวางแผนในการทำงานร่วมกันกับครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีในการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา และทำให้ครูทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การทำงานที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา อีกทั้ง ยังให้ความสำคัญกับทีมร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งจะทำให้ครูมีการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และมีบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัย เพื่อให้การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (Leadership and Learning Leadership for School Principals)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.
- ชวลิต ชูกำพอง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(2), 1-6.

- ญาติ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีระนันต์ โมธรรม. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นุชรา ศรีบุญ และวิเชียร รุญนิยง. (2563). แนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 10(1), 656-666.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กทม: ตักสิลาการพิมพ์.
- พรทิพย์ รอดพลอย. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม*. *วารสารสิทธิประโยชน์*, 23(1), 117-128.
- เพ็ญภา ศรีแปลก. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว*. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เรวณี ชัยเขาวรัตน์. (2558). *กระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาปฏิบัติการ วิชาชีพครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: การวิจัยกรณีศึกษา*. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สถิพร เขาวนชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา เอกสารประกอบการสอนวิชา 354517 การวิจัยทางการบริหาร การศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรสวรรค์ พานชัย. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 5(1), 90-103.
- สุนิสา แพทย์พิพัฒน์. (2564). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุภาพรณ จีสอน. (2564). *ภาวะผู้นำการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 14(1), 289-304.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC(Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ผู้สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อมรินทร์ ใจเปรี้ยว. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เอกชนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. *วารสารพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(3), 238-248.
- Yuze Sun. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสังกัด สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์*. *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, 20(3), 187-196.